GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe
anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 138. | Vineri, 4|16 Decembre | 1881.

Brasiovu, 4 Decembre.

Luni s'a inceputu in Senatulu si in Camer'a romana discussiunea asupra proiecteloru de respunsu la memorabilulu Mesagiu, prin care a deschisu Regele Carolu sessiunea actuala. In Senatu s'a si terminatu desbaterea Marti, proiectulu comissiunei fiindu primitu cu 35 contra unui singuru votu. Cu privire la cestiunea Dunarei, proiectulu Senatului dice:

„Senatulu a vediutu c'o viua multiumire, cà in „cestiunea liberei navigatiuni a Dunarei, atàtu de „strinsu legata cu desvoltarea nóstra politica si „economica, guvernulu Maiestatii Tale a sciutu se „sustiena si se apere drepturile si interessele tierii. „Avemu deplina incredere cà, continuandu a fi „astfeliu intr'unu deplinu acordu cu semtiemintele „natiunii, elu va isbuti, cá regularea definitiva a „acestei cestiuni se respundia legitimeloru nóstre „asteptari."

Totu in acestu sensu inse mai pe largu si mai accentuatu se esprime proiectulu comissiunei camerei, ce 'lu publicamu mai la vale. Intr'o telegrama dela Bucuresci publicata in „N. fr. Pr." se dicea, cà spre a imblandi cabinetulu austriacu pasagiulu privitoriu la Dunare din adres'a camerei va fi càtu se póte de moderatu, cu alte cuvinte, cà drepturile Romaniei nu voru fi sustienute in adresa cu acea taria cá in discursulu tronului. Speranti'a acést'a a fost absurda, pentru cà nu se potea presupune, cà representantii natiunei voru blamá atitudinea energiósa a Regelui si a guvernului seu intr'o cestiune atàtu de importanta pentru viitoriulu Romaniei.

Proiectulu de respunsu cetitu in siedinti'a de Luni a Camerei delatura ori si se presupuneri de feliulu acest'a candu dice: „Mare a fost nelinistea „tierii candu a vediutu cà, in contra tractateloru „si a principieloru de dreptu alu gintiloru, dreptu„rile nóstre teritoriale in apele romane erau puse „in cestiune si libertatea Dunarii era ameninţiata a „deveni ilusoria."

Discussiunea adresei in camera va durá póte mai multe dile si va fi mai viua si mai animata cá in Senatu, deórece se va estinde si asupra unui contra-proiectu de adressa, presentatu de d-lu Carpu in numele mai multoru deputati din opositiune. Acestu contra-proiectu se ocupa esclusivu numai cu marea opera de organisare a statului si a societatii in intru, elu nu atinge cestiunea Dunarei nici c'unu cuventu, ci se marginesce numai la incrediutiarea, cà, „ori-candu se va atinge de onórea si de „drepturile nationale ale Romaniloru, nu va fi „in tóta tiér'a de càtu unu cugetu, care va tiené „destepte tóte mintile si va aflá gat'a tóte devo„tamentele."

Si cu ocasiunea discussiunei in Camera se va documentá, credemu, cà in grav'a cestiune Dunaréna guvernulu póte contá la spriginulu tuturoru Romaniloru fara nici o deosebire.

Intr'aceea inca nu se scie nimicu despre modulu cum se va aplaná conflictulu diplomaticu d'intre Austro-Ungari'a si Romani'a. In privinti'a acést'a este de mare interesu ceea ce scrie corespondentulu diarului „N. Fr. Presse" cá resultatu alu convorbiriloru ce di le-a avutu cu càtiva ómeni de statu romani.

„Se concede," scrie acelu corespondentu, „cà cestiunea Dunarei n'a fost tractata in Mesagiu conformu usantieloru diplomatice; dér guvernului romanu nu ia remasu altu medilocu spre a interesá pentru caus'a dréptа a Romaniei nu numai cabinetele ci si intrég'a opiniune publica in Europ'a."

„Romani'a s'a supusu la tóte punctele tractatului dela Berlinu, desi unele erau fórte apesatóre pentru ea, si le-a esecutatu fidelu spre a castigá increderea puteriloru. Déca ar' fi inse adeveratu, ce a disu oficiosulu „Pester Lloyd", cà Romani'a are se aléga intre a fi vasala Russiei séu Austro-Ungariei, atunci ar' fi fost mai bine déca ar' fi remasu vasala Turciei. Romani'a nu voiesce se fia si nu va fi vasalulu nimenui, ci prefera mai bine se péra. Atunci póte se dica celu puçinu cá regele francesu: „Totulu e perdutu, afara de onóre!"

Barbatii de statu romani se fi regretatu cu deosebire, cà Austri'a nu s'a intielesu cu Romani'a inainte de a tractá cu tóte statele asupra cestiunei Dunarene. Romani'a ar' dori a se apropiá de Austri'a inse nicidecum asié cá se fia asuprita si predominata si déca va fi tractata cu dispretiu, ea isi va sci aperá dreptulu si demnitatea.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Scandalulu provocatu de càtra unii matadori ai stangei estreme in c a m e r 'a u n g a r a cu ocasiunea desbaterei tractatului de estradare cu Sèrbi'a, a produsu mare iritatiune in cercurile politice din Pest'a. Nu e lucru puçinu ce i s'a intemplatu ministrului-presiedinte T i s z'a. din partea deputatului N e m e t h, care 'i a disu in camera, cà e unu „mincinosu" si unu „insielatoriu"... Se ventiléza intrebarea in pressa, déca d. Tisza nu e datoru se céra satisfactiune personala dela Nemeth. Tisza avù audientia la Maiestatea S'a Sambata si se dicea, cà elu 'si-ar' fi cerutu voia de a se duelá cu Nemeth, altii sustieneau chiaru cà 'si-a datu demissiunea. Organele oficióse asigura acuma cà d. Tisza se crede satisfacutu prin aceea cà Nemeth a fost chiamatu la ordine si prin manifestarea de incredere a clubului liberalu. Diarele maghiare din opositiune inse nu voiescu se lase se adórma acésta afacere, si de aceea respandescu mereu faimele cele mai sensatiunale cu privire la dlu Tisza. Ele sustienu cà Tisza ar' fi cadiutu in disgratia, cà va fi datu afara si din casin'a nationala, cá unulu care nu 'si repareza onórea si altele de aceste. — Lasamu se urmeze mai la vale discussiunea, care a provocatu scandalulu.

In siedinti'a de Luni a c a m e r e i r o m a n e d. N. I o n e s c u a cerutu cá sè se dè corpuriloru legiuitóre tóte deslusirile necessare in cestiunea Dunarei. D. I. B r a ţ i a n u a respunsu cà este gat'a a dá aceste deslusiri intr'o siedintia secreta. Dep. C a r p u depune unu contra-proiectu de respunsu la discursulu tronului din partea mai multoru deputati. D. Gr. Eliade observa cà dupa regulamentu proiectulu acest'a nu se póte ceti decàtu in diu'a discussiunei. D. M a i o r e s c u declara cà 'si insusiesce acestu proiectu cá membru in comissiunea de adresa. — Dupa o discussiune, la care ieau parte mai multi, cererea d-lui Carpu se respinge, din causa, cà minoritatea opositiunala n'a luatu parte la lucrarile comissiunei. Dep. E. C o s t i n e s c u cetesce apoi proiectulu de respunsu alu maioritatii din comissiune, ce 'lu publicamu mai lu vale. La celelalte proiecte vomu reveni.

Cetimu in „Rom. Libera:"

Diarulu „La France" se ocupa, in numerulu seu dela 5 Decembre, de cestiunea acuta dela noi, intr'unu articulu de fondu: „C o n f l i c t u l u a u s t r o-r o m a n u." Ne place a constata mai antaiu lumin'a adeverata, sub care s'a reflectatu in Europ'a retragerea pripita a contelui Hoyos.

„Acésta grava mesura," dice „la France" „a fost motivata pe declaratiunile in favórea libertatii navigatiunei pe Dunare, continute in discursulu pronunçiatu de regele Carolu, cu ocasiunea deschiderii lucrariloru parlamentare."

„Conflictulu ce existe in stare latenta intre cele duóe puteri" — urméza diarulu francesu — „din momentulu in care se pusese cestiunea c o m i s s i u n e i m i x t e, intra acum intr'nnu periodu acutu. Actulu ce a urmatu superarii guvernului austro-ungaru se esplica cu atàtu mai puçinu, cu càtu pare a dovedi banuelile poporului romanu asupra intentiuniloru cabinetului din Vien'a."

„Regele Carolu n'a declaratu, decàtu cà nu va subscrie nisce combinatiuni alu caroru efectu ar' fi de-a lasá navigatiunea Dunarii sub dictatur'a u n e i s i n g u r e p u t e r i. Acésta espressiune se fi superatu óre pe Austro-Ungari'a? este ea óre de natura agresiva?... Déca se afirma un'a cá acésta, atunci se declara pe faci'a ambitiunea de-a esercita asupra Dunarii actiunea preponderanta de care se teme natiunea romana..."

Tienemu a constatá, cà nu mai e adi pentru nimeni unu misteru in Europ'a planulu ce Austro-Ungari'a urmariea cu blajin'a ei comissiune mixta, si cu celelalte amenunte, frumosu mestesiugite, din faimosulu ante-proiectu. Lumina s'a facutu dér' pretutindeni... Nu numai noi, cei mai directu interesati in causa, ci Europ'a intreaga cunósce acum cestiunea pe tóte laturile ei. Bateriile austriace sunt cu totulu demascate, si cu atàtu mai lesne ne potemu feri de grindin'a loru.

Nu putemu multiumi in destulu distinsului scriitoru si omu politicu, Camille Farcy, care cunósce bine tiér'a si starea lucruriloru din Orientu, si caruia datorimu importantulu articulu din „la France."

Claritatea cu care d-s'a espune starea actuala a cestiunii ne este de mare folosu, pentru a dovedi Europei ratiunea ce ne dictéza resistenti'a, firma si leala, la ori-ce combinatiune care ne-ar' face se deviamu dela textulu tractateloru esistente. In cercurile politice ale Parisului se credea, la dat'a candu se inserà acestu articolu, cà conflictulu austro-romanu se va aplana „in sensulu dreptului, adeca alu pacii." In acelasi numeru gasimu, cà principele de Bismarck va povetiui pe d. de Kalnoky se fia moderatu. Acestea se scrieau inaintea sosirii ministrului de esterne austroungaru la Berlin. Cum se va fi manifestatu „mederatiunea" d-lui de Kalnoky de atunci, — noi nu putemu spune. Se suna inse ca hartii fórte aspre ar' fi sositu din partea Austriei, cerendu o reparare, a carei pretiu nu 'lu putemu mesurá, necunoscèndu precisu textulu aceloru hartii. Ori-care ar' fi inse cererea Austriei, guvernulu nu'si mai póte intórce cuventulu, si noi cata se trecemu peste pretensiunile austro-ungare, mai cu séma cà aceste pretensiuni sunt nedrepte si vexatóre...

Diarulu „L e N o r d" din Bruxelles scrie cu privire la cestiunea Dunarii si a suspendarii relatiuniloru personale intre ministrulu Austro-Ungariei la Bucuresci, si guvernulu romanu urmatórele:

„Polemic'a actuala putea sè se intielégа acum unu anu, pe candu cabinetulu din Vien'a pusese inainte, in faimosulu seu ante-proiectu, pretensiunea de a esercitá o influintia preponderanta in comissiunea m i x t a ce propunea, pretensiune care otarí pe Romani'a a respinge intr'unu modu radicalu ide'a infiintarii unei comissiui mixte. Dela acésta epocha inse situatiunea s'a schimbatu.

„Fara indoiéla, cà ante-proiectulu nu s'a retrasu; dér' se sciu, laboriósele intretineri, cari au avutu locu pentru a ajunge la unu compromisu de natura a permite Austriei se 'si retraga cererea pentru o voce preponderanta in comissiunea mixta. Aceste negociari n'au isbutitu inca; singurulu faptu inse, cà ele s'au facutu cu participarea Austro-Ungariei, dovedesce c'acésta putere nu este otarita a mantiné principulu ce formulase in ante-proiectu si care a miscatu Romani'a, trebuie se recunóscemu, intr'unu modu legitimu. Revendicarea de catra monarchi'a Habsburgiloru a unei positiuni preponderante la Dunarea de josu, in pagub'a riveraniloru acestei parti a fluviului, pare a fi prin urmare considerata cá ne mai apartienendu de càtu domeniului trecutului, si in privinti'a acestui puntu Romani'a a obtinutu deja, in principiu déca nu in faptu, o reala satisfacere."

Diarulu „L a T u r q u i e" din Constantinopolu scrie:

„Candu se redica o contestatiune intre duoi particulari nu este raru a se audi dicendu-se de unulu catra celalaltu: „Te superi, prin urmare n'ai dreptate."

„Acest'a este, ni se pare, casulu Austro-Ungariei cu Romani'a. Nu mai era de multu timpu unu secretu pentru nimeni, cà guvernulu din Vien'a tintea a avé preponderantia asupra Danubiului. Romani'a, cá putere riverana, se opunea cu dreptu cuventu la acést'a pretensiune. Discursulu regelui Carolu n'a mai lasatu se subsiste nici o indoiéla asupra guvernului romanu de a sustiené o causa drépta, care interesеza pe celelalte natiuni si alu carora representante directu este dens'a. Dér eaca, cà telegrafulu ne anuntia d'o data decissiunea la Vien'a d'a suspende relatiunile politice cu

Bucurescii. Suparare guvernului austro-ungaru se baséza, dice Agenti'a Havas, asupra partii discursului tronului in ceea ce privesce Danubiulu.

„De siguru acestu limbagiu este firmu si energicu, dér' in acelasi timpu trebue se recunóscemu, cà aréta la regele Carolu I o convictiune sincera a drepturiloru tierii sale si o dorintia ardinte d'a consacra independinti'a Romaniei. Nu este in acelu discursu nimicu ce se supere pe Austro-Ungari'a afara numai déca socotesce cá o insulta espressiunea vointiei unei tieri, care, basandu-se pe tratate si dreptate, intielege se apere in tóta intregimea s'a libertatea navigatiunei pe Dunare. Ceea ce cere Romani'a nu este unu privilegiu esclusivu, este consacrarea unui principiu alu carui triumfu intereséza d'o potriva pe tóte natiunile maritime. Asié dér', este permisu de a conchide, cà atitudinea regelui Carolu este corecta si cà merita simpatiile tuturoru. Fara indoiéla este in opositiune cu vederile Austro-Ungariei, dér' in tóta echitatea nu se póte blamá Romani'a pentru cà cauta se stabilésca drepturile sale si libertatea navigatiunei. Demersurile facute de Franççi'a si in urma de Austri'a nu sunt in generalu aprobate. Prin urmare, unu compromisu de natura a dá satisfacere tuturoru interesseloru va fi singur'a solutiune possibila a cestiunei Dunarei, care duréza de atàta timpu."

O corespondentia din Constantinopole càtra diarulu „Times" semnaléza cà scopulu secretu alu missiunei turcesci la Berlin a fostu urmatorulu: Sultanulu si consiliarulu seu intimu credu, cà venirea lui Gambetta la guvernu aru da póte ocasiune principelui Bismark cá se reincépa in primavér'a viitória planulu seu de a debilitá pe Franççi'a, planu la care a trebuitu se renuntie acum siépte ani dupa intervenirea tiarului. Sultanulu ar' considera unu resbelu franco-germanu cá cea mai favorabila ocasiune pentru a recuceri nu numai Tunisulu, dér' si pentru a dobêndi din nou autoritatea s'a asupra Algeriei. Residu-Pasia avea se esplice pentru unu astu-felu de casu principelui Bismark avantagele unei aliantie turcesci si se sondeze pe cancelarulu Germanu intru càtu aproba Germani'a politic'a agresiva a Austriei pe peninsul'a balcanica, demonstrandu-i cà ea forméza unu obstaculu pentru o intielegere cordiala intre Berlin si Constantinopole. In casu de probabilitate a unui resbelu intre Germani'a si Franççi'a, Residu avea se visiteze si Rom'a, spre a sonda ce atitudine va luá guvernulu italianu la unu asemenea conflictu. Intre acestea guvernulu turcescu adauge materialulu de resbelu pe càtu permitu restrinsele s'ale finance.

Fiindu cà starea din Irlanda devine totu mai rea, omorurile se inmultiescu si foile irlandeze si feniene indémna la revolutiune si la omoruri cu gramad'a, lumea din Angli'a se face totu mai indarjita si toti ceru introducerea tribunaleloru militare. In City se prepara unu meeting-monstru spre a cere dela guvernu se apere viéti'a si proprietatea in Irland'a si se puna capetu anarhiei. Guvernulu, insciintiatu fiindu despre arangearea acestui meeting, 'lu aproba si se crede cà in curendu se voru luá mesurile cele mai radicale pentru restabilirea ordinei in Irland'a.

Din camer'a ungara.

Atàtu de incetu si greoiu lucréza masin'a parlamentara ungurésca dela deschiderea dietei incóce, incàtu era p'aci cá lumea se uite de totu, cà in Pest'a sunt adunati asié numitii „parinti ai patriei." Unu scandalu ce s'a petrecutu in siedinti'a de Vineri, ne aduse inse earasi aminte de esistenti'a loru.

Obiectulu discussiunei era tractatulu cu Serbi'a privitoriu la estradarea reciproca a celoru cari au comisu o crima ordinara. Intr'unu articulu alu acestui tractatu se stabilesce cá criminalii politici se fia eschisi dela estradare, articululu 3 inse hotaresce cá ori ce crima de omoru, comisa in contra monarchiloru si a membriloru familieloru loru este a se considerá de omoru ordinaru.

Acestu din urma articulu nu le-a placutu unora din matadorii stangei estreme si de aceea l'au combatutu. Otto Hermann, primulu vorbitoriu din stang'a estrema, protestéza in contra insinuatiunei din art. 3 càci ea este o vatamare a dreptului de asilu (Aplause viui in stang'a) apoi dice:

„Eu nu aprobu in principiu nici unu omoru (Ilaritate in drépt'a) dér' admitu cà potu fi casuri, in cari ómenii potu avé dreptulu a atacá vieati'a altora in casulu de apararea propria spre a delaturá unu periclu de vieatia; numai càtu acést'a nu-o consideru de unu privilegiu alu unoru classe, ci cá dreptu alu tuturoru ómeniloru (Aplause in stàng'a estrema). Nu potu aprobá nici unu omoru, dér' déca aceia, cari sunt chiamati a conduce destinele poporului, séu sustienu a fi chiamati la acést'a, se dejosescu pêna la atàta, incàtu lasa a se face omoruri in massa, si déca se intempla atunci cá consciinti'a poporului sè se revolte cá unu Vesuvu, déca popórele nisuiescu spre bunastare, pentru care sunt nascute, déca nisuiescu a scuturá aceea ce nu este o urmare a naturei, ci numai o urmare a institutiuniloru nóstre scriutite sociale: nu voiu consimtí niciodata ca sè se desbrace acésta nisuintia de caracterulu ei politicu. (Aplause in stang'a estrema.)

„Eu nu potu primí articlulu din cestiuno, adause Hermann, càci pêna candu in conducerea stateloru nu decide capacitatea, ci afacerile de statu sunt lasate la intemplarea nascerei, asié, cà usioru póte urmá dupa unu rege escelentu, unu tiranu: pêna atunci nu voiu subtrage omenirei singur'a modalitate, ce-i remane de a se scapá de acestu tiranu. (Singuratice aplause in stang'a estrema.) Pentru aceste cuvinte iau responsabilitatea asupra-'mi, nu pretindu, cá partid'a mea séu altcineva se mérga solidariu cu mine. Respingu proiectulu in numele meu (Aplause sgomotóse in stang'a estrema.)

Dupa Hermann vorbi Irányi. Si elu respinge proiectulu, dér nu este de parerea antevorbitoriului in privinti'a art. 3. Si densulu nu considera pe monarchii incoronati de fiintie mai inalte, ci totu numai de ómeni. Nu intielege inse, de ce monarchii se nu aiba acelasi dreptu cá particularii, candu e vorb'a de a se estradá cei, ce au comisu contra loru crim'a omorului. Admite, cà natiunile cá atari au dreptulu a trage la respundere pe monarchi, déca pecatuiescu in contra interesseloru natiunei, séu comitu chiaru actulu de tradare contra ei, dér nu admite, cá unu individu se 'si arógе singuru acestu dreptu. Si apoi, adauge Iranyi, asemeni atentate nu se comitu numai contra tiraniloru, ci si contra unoru monarchi harnici. Regele, pe care l'a omoritu pumnalulu lui Ravnillac de siguru cà n'a fost unu tiranu, asemenea nici acelu monarchu, care a fost atacatu cu pumnalulu de Passanante, nu se póte numerá intre tirani. Si se nu uitati incheia Irányi, cà si functiunarii cei mai inalti, alesi ai natiuniloru unu Lincoln si unu Garfield, cari au fost mandri'a natiunei loru, au cadiutu victima unoru asemenea atentate. Irányi respinge cu tóte acestea proiectulu, pe care 'lu declara de defectuosu.

Alu treilea vorbitoriu alu stangei estreme a fost deputatulu Albert Nemeth. Elu dice: Unu procuroru francesu de pe timpulu restauratiunei a disu: „paricidiulu èste de pedepsitu; celu ce omóra inse pe unu rege, tata a milióne de ómeni, comite unu omoru inmiitu si inmilionitu." Aperatoriulu, din scól'a radicala, cá si mine si amiculu meu Hermann, (miscare in drépt'a) accentuà in discursulu seu cà: „in vieati'a politica nu esistu ómeni, ci cifre, nu semtieminte, ci interesse. In politica niciodata nu omori pe unu omu, ci delaturi o piedeca; ast'a-i totulu si mane urméza revansi'a." Atàta voieam se dicu. Eu nu me tienu de scól'a Burboniloru inse nu potu se mergu nici cu ideologi'a scólei radicale pêna acolo, unde se incepe resbelulu intre ómeni. Alegu dér' principiulu de midîlocu alu vietiei practice si respingu proiectulu, càci nu voiu cá Ungari'a se pasiésca pe noua càrare indicata de acestu proiectu. (Aplause in stang'a estrema.)

Ministrulu-presiedinte Tisza se redica si dice: Me bucuru, cà unu membru distinsu alu stangei estreme (Irányi) a delaturatu cu cuvintele s'ale presupunerea, cá si candu ar' poté se esiste in Ungari'a o partida, care ar' considerá regicidiulu de indreptatitu (Aplause in drépt'a.) In proiectu e vorb'a de aceea cá regicidiulu se fia consideratu cá ori si ce altu omoru. Déca acést'a s'a combatutu adi aci cu argumentatiuni, cá acele ale deputatului Hermann, si déca le-a pututu respica nepedepsitu in camera... (Strigari sgomotóse de Oho! in stang'a estrema) Verhovay strigà: Vin'o curendu cu gendarmii! (Mare sgomotu.)

Ministrulu Tisza: Déca s'ar' respinge proiectulu pe bas'a pomenitei argumentari, acést'a ar' insemnà: Nu e ertatu a omorí pe nimenea, inse pe acel'a, care stà in fruntea unui statu, ilu póte omori ver'-cine. (O voce din stang'a estrema: Acést'a n'a dis'o nimenea!) Nu cá ministru, ci cá omu respingu acést'a teoria nedrépta si rogu pe on. Camera a primi negresitu proiectulu, cá se nu se nasca presupunerea cà s'ar' fi condusu fia si numai unu momentu de nesce pareri atàtu de condemnabile (Miscare in stang'a estrema). Déca amu primi teori'a, cà in politica este ertatu a delatura piedeci prin omoru, cumu dise unu deputatu... Albert Nemeth cu voce tare: „Acést'a n'a dis'o acelu deputatu, nu intórce cuvintele lui." (Mare sgomotu in drépt'a Auditi! Auditi!) Tisza: Ascultatime pêna la finitu. Nemeth: Nu aceea a disu acelu deputatu. (Strigari in drépt'a: La ordine!)

Ministru-pres. Tisza: D. deputatu a disu cu cuvintele advocatului radicalu, cà omorulu politicu nu este unu omoru ordinaru, ci delaturarea unei piedece. A adausu, ce-i dreptu, cà nu voiesce se mérga prea departe; dér' frumós'a si intielépt'a citatiune totu amu audit'o. Si apoi scimu, cà si Pilatu 'si-a spàlatu manile. (Aplause in drépt'a, miscare in stang'a estrema. Alb. Nemeth cere cuventu.) Unde amu ajunge, déca amu primi teori'a advocatului radicalu francesu? Unulu ar' poté privi pe unu monarchu cá o piedeca in drumulu seu politicu, celalaltu pe unu siefu alu opositiunei, alu treilea pe unu siefu alu partidei guvernului; in cele din urma ar' càutá fia-care a se scapá de rivali prin omoru. Repetu rogarea se primiti proiectulu. (Aplause in drépt'a).

Albert Nemeth iea cuventulu din nou, se provóca la protocolulu stenograficu si repete cele ce le-a disu mai inainte, spre a combate asertiunea ministrului, apoi adauge din cuventu in cuventu: „Prin urmare asemenarea cu Pilatu, care 'si-a spalatu manile, nu se potrivesce. Dér' déca este odata vorb'a de Pilatu, atunci fara indoiéla intre noi duoi e Pilatu acel'a, care aici (Vorbitoriulu arata cu man'a spre bancele opositiunei) a mintîtu in restimpu de siépte ani, pentru cá acolo (Vorbitoriulu arata cu màn'a spre banca ministeriala) se insiele in restimpu de siése ani."

Unu mare sgomotu au produsu aceste cuvinte. Mare parte din stang'a estrema aplaudá nebunesce, pre candu guvernamentalii cereau cá Nemeth se fia chiamatu la ordine. Clopotielulu presiedintelui suná mereu. Facêndu-se intru tardiu liniste presiedintele chiamà pe Németh, care suridea, la ordine pentru espressiunea s'a neparlamentara.

Mai vorbira Ugron si Carolu Eötvös, criticandu procederea d-lui Tisza, care ar' voi se restringa libertatea cuventului si 'si-ar' dá aerulu, cà apera tronulu regelui, care inse nu e ameninitiatu de nimenea. Dupa o vorbire a ministrului Pauler, care apera pe colegulu seu se incheie discussiunea si tractatulu de estradare se primesce cu mare maioritate.

Proiectu de respunsu la discursulu tronului.

Sire,

Adunarea legiuitória, intrunita in prim'à ei sessiune ordinara, de càndu Statulu romanu si-a luatu rangulu ce se cuveniea insemnatatii sale politice, este mândra de a aduce Regelui Romaniei marturi'a devotamentului si recunoscintiei sale.

Onoratória si placuta este datori'a ce 'si implinescu mandatarii natiunii, candu vinu se intrunésca in jurulu Tronului simtiemintele de adênca iubire, intarita intre Rege si natiune, prin atàtia ani de silintie grele, dér' roditóre, in care celu ce stà pe Tronulu Romaniei era pururea in fruntea tuturoru dorintieloru inalte si patriotice.

Asta-di, candu isbènd'a deplina a resplatitu lucrarea staruitóre in care s'au intrunitu tóte puterile viue ale tierii, natiunea se afla mai bine pregatita si indemnata a pasi cu incredere inainte, la lucrarile de organisare, de desvoltare si de intarire inlaintru.

Romanii, abia esiti inse din cele mai aspre incercari, si gelosi d'a pastrá neatinsu, ceea ce cu greu au redobênditu asupra nedreptatii si incalcariloru timpiloru trecuti, nu potu se inceteze de a fi cu grija si luare aminte la totu ce se misca in afara, atingêtoru de tiér'a loru. Cestiunea libertatii Dunarii nu putea dér' se nu destepte mari ingrijiri in tóta tiér'a.

De candu acestu mare fluviu a fost redatu liberului traficu alu popóreloru, Romani'a a renascutu la o noua viétia politica si economica, si rapede s'a redicatu acolo, unde se afla astadi. Romanii tienu dér' la pastrarea libertatii Dunarii, cá la cea mai puternica garantia a esistentiei si a viitoriului seu.

Mare a fost nelinistea tierii candu a vediutu cà, in contra tratateloru si a principiiloru de dreptu alu gintiloru, drepturile nóstre teritoriale in apele romane erau pusê in cestiune si libertatea Dunarii era ameniutiata a deveni ilusoria.

Mandatarii tierii au primitu dér' cu fericire asicurarile date de guvernulu Maiestatii Tale in acésta cestiune. Luandu actu cà nici o otarire n'a

fost inca luata. Adunarea promite a dá guvernului totu concursulu seu, spre a feri libertatea Dunarei si drepturile suverane ale Romaniei de ori-ce atingere, in conformitate cu dreptulu publicu alu Europei.

In acésta cestiune Maiestatea T'a va gasi pe toti Romanii uniti si nestramutati in otarirea loru; alta deosebire nu va fi intre dênsii, de câtu numai rivalitatea de zelu patrioticu, intru a pastrá neatinse drepturile, pe cari ei le privescu cá legate de inse-si destinele Romaniei.

Adunarea face, Sire, cele mai calduróse urari, pentru cá speranti'a Maiestatii Tale intr'o epoca de liniste si de pace pentru Europ'a sè se implinésca.

Noulu nostru Regatu, ajutatu de lucrarea spornica a unei epoce de liniste si de activitate pacinica, ar' puté se indeplinésca rapede imbunatatirile, ce se mai ceru pentru desvoltarea s'a economica si pentru intarirea s'a politica.

Puterea nóstra armata, despre ale carei progrese si soliditate Maiestatea T'a ne dà cele mai imbucuratórie asicurari, va primí si de acum inainte staruitórele ingrijiri ale representatiunii nationale. De candu supt conducerea Maiestatei Tale acésta têuera armata a redicatu in afara prestigiulu natiunii si a devenitu in intru celu mai puternicu organu alu instructiunei si educatiunei nationale, Adunarea legiuitória s'a folositu de ori-ce ocasiune, spre a 'i areta recunoscinti'a si solicitudinea ei, precum si speranti'a ce 'si pune intr'ins'a, spre a urmá bun'a datina stramosiésca, de a pastrá cu ori-ce pretiu ceea ce este alu Tierei, fara a rêvni niciodata bunulu altuia.

Un'a din primele detorii ale puterei legiuitórie este de a dá instructiunei publice insemnatatea ce i se cuvine. Adunarea va da cu grabire totu ce va puté contribui, cá Tiér'a se dobêndésca o sistema de instructiune si educatiune nationala, sistema care se incungiure tinerele generatiuni cu o atmosfera de progresu si de simtiri inalte si patriotice.

Adunarea se va ocupá, cu deosebita luare aminte, de legile privitórie la imbunatatirea iustitiei, la asicurarea independintiei ei, in scopulu d'a ajunge la tînt'a dorita de toti, aceea d'a face din puterea judecatorésca o adeverata a treia putere in Statu.

Numerósele proiecte de legi, infaçisiate séu anunciate de guvernulu Maiestatii Tale, pentru imbunatatirile si indeplinirile de adusu in deosebitele ramuri ale organisarii Statului, voru fi cercetate cu bagare de séma de Adunarea legiuitória.

Ea va fi fericita d'a constata, cà aceea-si ingrijire se da in urma si aplicarei legiloru; càci, dela punerea loru in lucrare atêrna cá scopulu, pentru care au fostu facute, se fia ajunsu, si cá gresielele loru chiaru se nu impuçineze efectele ce ele sunt menite a produce.

Bun'a situatiune financiara, pe care si la deschiderea acestei sessiuni ne-o anuntia guvernulu Maiestatii Tale, intarindu definitivu creditulu Statului si dandu medilócele cele mai intinse pentru ori-ce intreprinderi folositórie tierei, va inlesni innaintarea cu repeditiune a lucrariloru menite a veni in ajutorulu desvoltarii interesseloru materiale ale Romaniei.

Adunarea vede cu fericire, cà si in cestiunile economice esemplulu si indemnulu, plecandu dela Tronu, aréta tierii noue midilóce de propasire si de intarire.

In induoita opera de intarire politica si de desvoltare materiala vei gasi, Sire, pe mandatarii natiunei credintiosi datoriei loru: nestramutati in sustienerea drepturiloru tierii, otariti a lucrá la indeplinirea organisarii interne si la reusit'a miscarii economice, ei spera a respunde astu-feliu la asteptarile tierii si ale Maiestatii Tale.

Traiésca Regele!
Traiésca Regina!

Reportore, E. Costinescu.

Aniversarea luarii Plevnei.

Cetimu in „Monitoriulu Rom.":

„La órele 11, M. S. Regala a mersu la biseric'a din Dealulu-Spirei, spre a asistá la servitiulu divinu ce s'a celebratu pentru aniversarea dilei de 28 Novembre. Majestatea S'a a fost primita de D. generalu comandantu alu divisiei II teritoriale, de D-nii generali, precum si de D-nii oficiari superiori ai trupeloru din Dealulu-Spirei. Santi'a S'a arhiereulu Silvestru a oficiatu servitiulu divinu; drapelele erau insirate in façi a altarului si detasiamente din diferite trupe au datu onorurile militare. — M. S. Regele a mersu, apoi, la biseric'a St. Gheorghe, unde Santi'a S'a arhiereulu Narcisu a celebratu, asemenea, oficiulu religiosu pentru trupele casarmate la Malmeson. La orele 12, Majestatea Sa S'a intorsu la Palatu.

„Sér'a, la órele 6 si jumatate, Majestatile Loru au intrunitu la prandiu pe D-nii generali: Cernatu Radovici, Racovitia, Manu, G. Anghelescu, Slaniceanu, Haralambu, Davila, Leca, Calinescu, A. Anghelescu, Cretieanu, pe D-nii coloneli inspectori si coloneli ai trupeloru din garnisóna. M. S. Regele a redicatu unu toastu in onórea armatei, la care D. generalu de divizie Cernatu a respunsu urandu, in numele armatei, ani multi si fericiti M. M. L. L. Regelui si Reginei."

Regele a redicatu la prandiu urmatorulu toastu:

„Plevn'a a cadiutu! Acésta veste strabatea, sunt acumu patru ani, cá unu fulgeru lumea, gasindu pretutindeni unu puternicu resunetu. Astadi. acésta frumósa isbênda, inaltiata printr'o eroica aperare, stralucesce in istori'a resbeleloru si armat'a romana ocupa intrins'a unu locu de onóre, cuceritu prin viteji'a s'a. Serbamu dér' totu-deauna c'unu sentimentu de viua multiamire aniversar'a Plevnei, care ne amintesce luptele sangeróse pentru independinti'a nóstra. Tiér'a intréga, mandra de armat'a ei, o privesce astadi cu incredere si recunoscintia si se unesce cu Regin'a si cu Mine, plini de bucuria, in strigatulu:

„Se traiésca vitéz'a nóstra armata!"

La cuvintele M. S. Regelui d. generalu de divizie Cernatu a respunsu urmatórele in numele óstei:

„Sire! „Sunt patru ani astadi, candu armat'a, supt eroic'a conducere a Maiestatii Vóstre, si-a castigatu stim'a si consideratiunea tuturoru natiuniloru din Europ'a. Mandri d'acestu resultatu, serbamu cu bucuria acésta di. Ea ne intaresce convingerea, cà bine organisati si suptu vitéz'a conducere a Maiestatii Vóstre vomu fi unu elementu puternicu pentru apararea drepturiloru tierii. Rugamu dér pe Maiestatea Vóstra se conteze, cá si in trecutu, pe devotamentulu si credinti'a nóstra, gat'a fiindu in totu momentulu a ne versá sangele pentru tiér'a si iubitulu nostru Rege. Armat'a recunoscêtória uréza Maiestatii Vóstre si Maiestatii Sale Reginei, mamei ranitiloru, ani multi si fericiti pe tronulu Romaniei."

Cetimu in „Romanulu":

Cu ocasiunea dilei de 28 Novembre, aniversar'a luarii Plevnei, M. S. Imperatulu tuturoru Russieloru, M. S. Regele Romaniei si A. S. I. marele duce Nicolae s'au felicitatu reciprocu pentru isbênd'a repurtata acum patru ani, de ostirile aliate.

M. S. Regele a primitu, totu cu acést'a ocasiune, o telegrama de calduróasa felicitare din partea A. S. principele Alesandru alu Bulgariei.

N'avemu testulu acestoru telegrame, publicamu inse pe cea adresata M. S. de generalulu Skobeleff:

„Alu patrulea corpu de armata are onórea de a presintá respectuósele sale felicitari Maiestatii Vóstre; regimentele corpului alu patrulea 'si aducu aminte cu recunoscintia si mandria de lupt'a in care impreuna cu brav'a armata romana avura fericirea de a abordá pe inimicu inaintea Plevnei, supt ordinile Maiestatii Vóstre.

Scobeleff."

D. primariu alu Plevnei a adresatu cu aceeasi ocasiune M. S. Regelui urmatórea telegrama, pe care o reproducemu cu atâtu mai mare bucuria cu câtu ea corespunde pe deplinu la simtimintele ce poporulu romanu a avutu totu-deauna pentru poporulu bulgaru.

Eaca telegram'a:

„Locuitorii orasiului Plevn'a serbatorescu astadi diu'a liberarii loru din manile tiraniei seculare prin mai multe memorabile lupte sangeróse la cari Maiestatea Vóstra a luatu personalu parte in capulu eroiloru fii ai simpaticei nóstre vecine Romani'a. Sunt insarcinatu se esprimu Maiestatii Vóstre si devotatului Seu poporu recunoscinti'a cea mai cordiala. Atotu puterniculu Dumnedieu se prelungésca dilele Maiestatii Vóstre pentru fericirea si glori'a Romaniei.

Primarulu orasiului
Dulgeroff."

Indolu, 5 Decembre 1881.

Cu privire la articlulu meu ce a aparutu in 1880 Nr. 94 alu acestui stimatu diaru, 'mi ieau cutezanti'a a sustiené acea asertiune, cà starea invetiamentului pe lenga cele mai mari incordari nu progreséza dupa cumu pretinde legea si interessele de cultura ale poporului nostru. Reulu pentru care stagnéza invetiamentulu este a se cauta in multele sarcini publice ce apasa pe locuitori, in urm'a càrora devinu renitenti, apoi in negliginti'a unoru preoti, cari nu satisfacu datorintiei, in fine chiaru in dispositiunile legei prin cari cursulu invetiamentului s'a statoritu la 8 luni si in nepasarea oficieloru politice, cari causele scolastice le sprigineseu numai la aparintia séu de locu asié incatu i se urâsce omului de a se mai adresá la ele. Déca acést'a nepasare se nasce din ur'a ce-o pórta càtra scólele confessionali ori din neputinti'a de a esecutá prescrisele legei, densii voru sci, inse eu sustienu, cà se nasce din ur'a ce pórta càtra scólele confessionali, pre cari le considera de o piedeca puternica a maghiarisarei, a acestui principiu absurdu si nerealisabilu de care e condusu regimulu cu intregu elementulu domnitoriu,

In tractulu Indolului precumu in anulu scolasticu espiratu, asié si in anulu presente casele de scóla s'au curatîtu si unde nu au fostu s'au gàtatu cu esceptiunea Silvasiului mag.. si la tóte scólele suntu aplicati docenti parte cualificati parte necualificati; si amesuratu starei materiale scólele sunt proveđiute cu totu feliu de recuisite de scrisu, càrti scolastice, lemne de focu, si s'au dispusu cá invetiamentulu sè se incépa cu 1 Octobre. Conspectele despre absentie precumu in anulu trecutu asié si in presente s'au predatu regulatu prin Directorii scolastici la primariile (antistiele) comunale si prin oficiulu protopopescu la respectivii pretori, inse potu dice fara nici unu resultatu, ce potu documentá la tempulu seu. Din acést'a causa nu frecuentéza copii scólele regulatu. Apoi totusi la tóte scaderile ce se afla la scólele confessionali dupa parerea d-loru inspectori regesci pórta viu'a numai preotii si altu nimenea, cá si candu preotii ar' avé puterea esecutiva si nu oficiele politice si primariele comunale. Admitu cà in multe locuri si preotii pórta vin'a de stagnéza invetiamentulu, neimplinindu-si datorinti'a de façia cu scól'a conformu prescriseloru legei si inalteloru ordinatiuni metropolitane, inse si acei preoti, cari se silescu a satisface pe deplinu acestei datorintie, inse nefiindu spriginiti de càtra oficiele politice nu potu obtiené resultatu imbucuratoriu. In fine amu de a dice numai aceea, cà, pe langa tóta miseri'a poporului si neajunsele administratiunei politice, déca preotulu va fi activu si zelosu pentru scóla póte face ceva, si cine face càtu de puçinu in tóta diu'a in totu anulu pentru caus'a scolara, acela cu incetulu innaintéza cultur'a poporului, prin care natiunea nóstra póte deveni respectata in lume. Cine e comodu séu se speria de greutatile ce intempina, acel'a merge indereptu cá raculu.

Cea mai mare parte a preotimei nóstre din Archidieces'a gr. c. pre langa tóte Ordinatiunile Metropolitane si staruintiele protopopiloru nu va conduce protocólele scolastice in regula, pêna candu Escelenti'a S'a D-lu Metropolitu nu va esmite unu comissariu metropolitanu, cá se visiteze scólele; si eu asié credu ca o astfeliu de visitatiune ar' avé efectulu doritu si Escelenti'a S'a ar' veni in acea pusetiune de ar' poté cunósce starea scóleloru confessionale. Pêna candu nu se va face o astfeliu de visitatiune preotimea va pune vin'a pe oficiele politice si oficiele politice pe preotime, pre candu in unele locuri nici unii, nici altii nu facu nimica.

Petru Ales. Vlass'a,
vice-protopopu.

Diverse.

(Diu'a de s-tu Andreiu) s'a serbatu aici intr'unu modu deosebitu spre aducerea aminte de fericitului metropolitu Andreiu Siagun'a. Corpulu profesoralu, corpulu administrativu si scolarii dela scólele medii romane se adunara in sal'a cea mare a Gimnasiului unde profesorulu Iónu Pope'a tinù o frumósa cuvêntare festiva, éra directorulu Stefanu Iosifu facú atenti pe tineri prin càte-va cuvinte calduróse asupr'a meriteloru vrednicului metropolitu. Dupa aceea se indreptara cei adunati càtra biseric'a s-tului Nicolae din Scheiu, unde se tinù liturghia si parastasu. Càntarile dela liturghia fùra frumosu esecutate de corulu de studenti, condusu de noulu profesoru C. Porumbescu.

(Statu'a lui Lazaru) S'a emisu — scrie „Timpulu" — de d. Sava N. Sioimescu parerea de a se face unu „Album lui Eliadu," in care sè se tiparésca tóte discursurile si poesiile facute cu ocasiunea desvêlirii statuei lui, si produsulu acestui album, adausu la cei 10,000 fr. alocati in budgetulu ministerului instructiunii publice, se servésca intru redicarea unui altu monumentu nationalu, unei statue lui Lazaru, invetiatorulu lui Eliade si

primulu urzitoru alu micii scóle din ruinele sfantului Sava.

(Edificii noue in Bucuresci.) D. G. Chitiu depuse pe biuroulu Camerei unu proiectu de lege, venitu din initiativ'a mai multoru dd. deputati, prin care guvernulu este autorisatu a contracta construirea, in capitala, a urmatóreloru edificii: Palatulu regalu, liceulu S-lui Sava; liceulu Manteiu Basarabu; scól'a centrala de fete; cinci scóle primare de modelu, Academi'a romana cu bibliotec'a si archivele statului; Conservatorulu de musica si scól'a de bele-arte; Palatulu justitiei; Palatulu parlamentului; Camer'a si Senatulu; Museele cu Pinacotec'a. Contractarea se face prin licitatiune publica; ear' plat'a se va esecuta prin anuitati cari voru espira intre 20—25 ani, si in cari dobênd'a si amortismentulu nu voru trece peste 7%.

(Concertu in Bucuresci.) Joi'a viitóre, 3 Decembre v. va fi la Teatrulu Nationalu unu concertu, in profitulu societatii de binefacere „Elisabet'a," cu concursulu gratiosu alu dómnei princes'a Elen'a Bibescu si a d-siórei Mari'a Assanu, domnisióra de onóre a M. S. Reginei.

(Inmormentarea victimeloru catastrofei din „Ringtheater.") Ceremoni'a funebrala s'a inceputu c'unu parastasu solemnelu celebratu Marti in catedral'a dela St. Stefanu, la care au luatu parte prinçiulu mostenitoriu Rudolf si toti archiducii, cari se aflau in Vien'a. Interiorulu catedralei era imbracatu in postavu negru, preotii erau imbracati in vestminte de catifea négra. Mii de luminari ardeau la tóte altarele si in giurulu catafalcului redicatu in midiloculu bisericei. La pórt'a principala erau adunate somitatile militare si civile ale capitalei.

La 9 óre Metropolitulu Ganglbauer si episcopulu Angerer impreuna cu preotulu dela St. Stefanu si cu 6 capelani au mersu inaintea prinçiului Rudolf si a celorlalti archiduci la portalu si i-a condusu in biserica. La altariulu din frunte a celebratu episcopulu Angerer.

Grandiósa a fost ceremoni'a inmormentarei in cimiterulu centralu. 93 de consciuguri (in cari se aflau remasitiele prefacute in scrumu ale aceloru nenorociti, cari n'au mai pututu fi recunoscuti de ai sei, séu n'au avutu pe nimenea cari sè se ingrijésca de ei) erau asiediate intr'unu semi-cercu pe unu podiu acoperitu cu postavu negru. Multime de cununi erau depuse pe aceste cosciuguri. In fondu falfâiea unu stégu mare de doliu. Langa catafalcu ardeau nenumerate luminari. Pe o tribuna imbracata in negru erau asiediate cununile ce au fost tramise din tóte partile. Deasupra era o admirabila cununa din rose, camelie si hiacinte portandu pe pantlica inscriptiunea „Archiducele Carolu Ludovicu si archiduces'a Maria Theresi'a". Acésta cununa era incungiurata de o multime alte cununi frumóse dela camer'a deputatiloru, dela diferite reuniuni de studenti si comerciale, dela membrii teatreloru din Vien'a s. a.

Vreo 30,000 de ómeni se adunasera in cimeteriu. Pén'a nu póte descrie scenele cutrieratóre, ce s'au petrecutu in decursulu ceremoniei. Femei'a unui ceasornicariu, care se aflá intre cei arsi se innebunise strigêndu totu mereu „Focu! sariti cu facle, càci ardu toti!" Vre-o siése insi abia au pututo luá pe susu spre a-o dá pe manile mediciloru. Capel'a militara intonà marsiulu funebru alu lui Beethoven.

Preotii catolici, greci, protestanti si israeliti se asiediara langa catafalcu. Chorulu dela opera cantà choralulu mortiloru. Apoi prepositulu Marschall a datu benedictiunea dupa ritulu catolicu stropindu cosciugele de-a rêndulu cu apa santita. Candu s'a intonatu „Dies irae, dies illa" lacrimile udau ochii tuturoru. Dupa prepositulu catolicu a urmatu preotulu dela biseric'a grecésca dandu binecuventarea dupa ritulu orientalu. Apoi a tienutu preotulu evangelicu Formey unu discursu funebru, dupa care mai multi preoti protestanti au rostitu vorbiri scurte; in fine vorbira predicatorii israeliti Dr. Jellinek si Dr. Güdemann. Terminandu preotii a rostitu primariulu Vienei Dr. Newald o scurta vorbire, care se incheià cu urmatórele cuvinte: "Pe càtu de mare este durerea, pe atàtu de neperitória va fi si jalea. Niciodata nu voru fi uitati aceia, cari odihnescu acolo; mormentulu va fi ingrijitu cu scumpetate si va fi impodobitu la fiacare aniversara a mortii. Unu monumentu se va redicà d'asupra acestoru cosciuguri spre mangaiérea celoru remasi, spre memori'a si admoniare vecinica. Aminu." Sub impressiunea adênca a discursuriloru funebre, cosciugurile fura asiediate in mormentulu comunu.

Pe catafalculu din cimeteriu nu era semnulu crucei séu altu simbolu, pentru cá se 'si póta face rugatiunile preotii de tóte confessiunile. Metropolitulu Vienei, fiindu intrebatu, cà óre preotimea catolica va celebrá acolo unde nu e nici o cruce, a respunsu: In acésta di nu esiste nici o deosebire de religiuni.

(De sub ruinele teatrului arsu) s'au mai scosu Luni si Marti vreo treidieci de cadavre, tóte intr'o stare incàtu nu se mai potu cunósce, ele au fostu asiediate in cosciuguri de metalu si transportate in cimeteriu. Cadavrele, cari s'ar' mai poté cunósce se fotografiéza. — In sal'a politiei s'a facutu o espositiune de obiectele ce s'au aflatu la cadavre si pe langa ele. Aci se vedu relicuiele mortiloru: bucati din hainele loru, chei, tabacherii, ceasornice, monete, portmoneuri, inele, si langa aceste pantofi de jumatate arsi, carte si notitie, pepteni, medalióne c'unu cuventu totu feliulu de meruntisiuri ce le portau nenorocitii cu sine. Acést'a tragica espositia va servi multu spre recunóscerea celoru periti in focu, care este de mare insemnatate si din punctu de vedere iuridicu.

(Teatrulu de pe Ring) alu caruia incendiu a adusu atàta nenorocire asupra Vienei s'a fost deschisu cu pies'a lui Rossini „Barbierulu de Sevilla" la 17 Ianuariu 1874. Elu s'a ziditu, cá si teatrulu orasiului Vien'a, de o societate de actii si era sè se jóce intr'insulu si opere comice, cari din mai multe motive nu potu fi primite in teatrulu imperialu. De aceea teatrulu purtá numele de „Oper'a comica", care inse mai tardiu s'a schimbatu in „Ringtheater." Teatrulu s'a ziditu la 1873 dupa planurile arhitectului Emil de Förster cu suma de 900,000 fiorini. Era calculatu pentru 1760 spectatori si avea in parteru 23 loje si 303 scaune, in primulu rangu 25, in alu duoilea 20 loje, in rangulu alu treilea si alu patrulea galerii. Edificiulu facea din afara unu efectu mare prin ornamentele decorative ale façiadei cu sculptura, pictura si auritura, dér' impartirea in interioru nu prea corespundea cerintieloru unei circulatiuni comode a publicului. Teatrulu era acum proprietatea fondului de largire a orasiului, care l'a asiguratu; dér' decoratiile, costumele si alte obiecte de echipamentu procurate de d. Jauner, nu s'au pututu asigurá.

(Incendiurile de teatre) In cartea, ce a scrisu August Fölsch asupra incendieloru de teatre, se arata cà de o suta de ani au fost (afara de salele de concerte) vre-o 460 incendiuri de teatre, 120 déla anulu 1870 incóce. Autorulu arata mai departe in modu statisticu cà cele mai multe incendiuri s'au intemplatu in dilele de 8, 15 si 20 ale fia-carei luni. Intre dilele de septemana diu'a de Joi este mai bine representata. „Ringtheater" din Vien'a inca a arsu Joi'a in 8 Decembre. Dupa socotél'a lui Fölsch numerulu mediu alu incendieloru de teatre se máresce din ce in ce. Acuma se intempla cam la treisprediece incendiuri la anu. Naturalminte! Prin gazu si prin incaldirea teatreloru primejdi'a de focu a devenitu fórte mare, pre candu mesurile de aperare au remasu mai totu aceleasi cá inainte de o suta si duóe sute de ani. — S'a mai observatu cà arareori se intempla cá la incendii de teatre sè se periciliteze ómeni, deórace cum dovedesce statistic'a cele mai multe incendii isbucnescu numai dupa ce s'a terminatu representatiunea si publiculu s'a retrasu; in casurile cele mai multe foculu arde vreme mai indelungata in ascunsu pêna ce isbucnesce in flàcari. Casulu cu „Ringtheater"-ulu care s'a aprinsu deodata, pe candu era publiculu in teatru si imediatu inaintea representatiunei, este prin urmare unu casu esceptionalu.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 12 Decembre st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	119.75	Imprumutulu cu premiu ung. . . .	—.—
Imprumutulu cailoru ferate ungare . .	134 —	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	113.20
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	91.70	Rent'a de harthia aust.	77.25
dto. (II-a emissiune)	109.—	„ de argintu „ .	78.10
dto. (III-a emissiune)	98.—	„ de auru „	93.75
Bonuri rurale ungare	98.75	Losurile din 1860 .	134.25
dto. cu cl. de sortare	98.50	Actiunile bancei austr.-ungare . . .	837.—
Bonuri rurale Banat-Timis. . . .	98.75	„ bancei de creditu ungare . . .	358.50
dto. cu cl. de sortare	97.70	„ bancei de creditu austriace . . .	362 60
Bonuri rurale transilvane	99 25	Argintulu . . .	—.—
„ croato-slav. . .	99.50	Galbini imperatesci .	5.60
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. . .	97.75	Napoleond'ori . .	9.43
		Marci 100 imp. germ. .	58.15
		Londr'a. . .	118.85

Editoru: Iacobu Muresianu. Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioann Gött si fiiu Henricu.